

BERNHARD GOMARD

Om nøddeskal

3. HÆFTE

JURISTFORBUNDETS FORLAG

OBLIGATIONSRETTE
i en nøddeskal
er trykt hos JSN-offset.
Bogbinderarbejdet er udført
af Carl Nielsens Bogbinderi, Odense.
Omslaget er tilrettelagt af Dorrit Petersen

ISBN 87 574 2242 7

F o r o r d
til 2. og 3. hæfte.

I forordet til 1. hæfte af denne fremstilling af obligationsretten skrev jeg, at "Fremstillingen i hæftet kan ikke og er ikke tænkt at skulle stå alene. Hovedpunkterne her må ses på baggrund af det stof, der er indeholdt i de egentlige lærebøger i faget". Efterhånden som arbejdet er udført frem, har jeg gradvist frigjort mig for den begrænsning af fremstillingens form og indhold, som lå i dette program. Kombinationen af en vanskelig lærebog som Ussings Dansk Obligationsret, almindelig del, og en sammenstilling af nogle hovedpunkter i et kompendium er ikke velegnet som grundlag for en undervisning. Udlægninger af kortfattede og vanskeligt forståelige tekster og gisninger om, hvad forfatterne kan have ment, optager alt for megen tid. De fleste får det bedste udbytte af studiet, tror jeg, ved en veksling mellem egen læsning og mundtlig undervisning. Studenterne bør på egen hånd læse sig til fagets hovedtræk i en lærebog, og undervisningen bør koncentreres om hjælp til at få overblik over og sammenhæng i retsstoffet, uddybning af specialundersøgelser af særlig interesse og demonstration af eksempler på anvendelser af reglerne. En realisation af dette program kræver en lærebog skrevet i en ret bred og let tilgængelig form. Fremstillingsformen i hæfterne er derfor udvalgt, den trange ramme er blevet sprængt. Antallet af emner, der er taget op i fremstillingen kan dog vel stadig siges at respektere en nøddeskals begrænsede omfang. Hvor spørgsmålet af mere speciel karakter er omtalt, er det som oftest sket i noter eller petit. I en fremtidig revideret udgave håber jeg at kunne bringe fremstillingsformen i 1. hæfte på linie med de to senere hæfters.

Bernhard Gomard

Indhold

Afsnit V. SKIFTE AF FORDRINGENS KREDITOR OG DEBITØR	226
Kap. 15. Overdragelse af fordringer	226
1. Hovedregler om overdragelse af fordringer	226
1.1. Fri overførlighed	226
1.2. Retsforholdet mellem overdrager og erhverver	228
1.3. Gældsbrevsloven og dens anvendelsesområde. Simple og negotiable fordringer	229
1.4. Overdragelse af simple fordringer	232
1.4.1. Debtors indsigelser	232
1.4.2. Erhververens prioritetsstilling	234
1.4.3. Legitimation som kreditor	236
1.5. Overdragelsesreglernes betydning for omsætningen af fordringer	237
2. Transport af fordringer efter gensidig bebyrdende kontrakter	243
2.1. Hovedreglen: fri overførlighed med bevaring af gensidighedsforholdet	243
2.2. Modifikationer af hovedreglen om transportens virkninger	246
2.2.1. Nogle almindelige synspunkter	246
2.2.2. Entreprenørtransporter	248
3. Denuntiationen ved overdragelse af fordringer	253
4. Uoverførlige fordringer	258
Kap. 16. Negotiable dokumenter	264
1. Hovedpunkter i reglerne om negotiable dokumenter	264
2. Hvilke dokumenter er negotiable	269
2.1. Omsætningsgældsbreve	269
2.2. Aktier, konossementer, livsforsikringspolicer	273

2.3. Checks og veksler	275
1. Reglerne om eksstinktion af indsigelser og rettigheder ved overdragelse af negotiable dokumenter	280
3.1. Fælles grundbetingelser for eksstinktiv erhvervelse	280
3.1.1. Overdragelse	280
3.1.2. God tro	283
3.1.3. Gyldig erhvervelse	287
3.1.4. Overgivelse	288
3.2. Eksstinktion af indsigelser	288
3.2.1. Hovedreglen	288
3.2.2. Særregler om betaling af renter og afdrag	292
3.3. Eksstinktion af rettigheder	293
4. Overdragelsens gyldighed. Overdragerens umyndighed	297
5. Legitimationen som kreditor	299
6. Prioritetsbeskyttelse	302
Kap. 17. Debtorskifte	304
1. Hovedreglen om debtorskifte	304
1.1. Fordringer, som ikke er særligt sikrede	304
1.2. Fordringer sikret ved pant i fast ejendom	305
1.3. Fordringer sikret på anden måde end ved pant i fast ejendom	309
1.4. Terminologi og konstruktion	310
2. Virkningerne af en aftale om skyldnerskifte	310
3. Hæftelsen for gæld og byrder knyttet til overdragne aktiver	312
4. Identitetsproblemet	314d

Afsnit VI. FORDRINGERS OPHØR

Kap. 18. Opfyldelse

1. Ophørsmåder

2. Efterbetaling

2.1. Afdragsbetaling. Hovedreglen

2.2. Afdragsbetaling. Undtagelser

2.3. Krav på efterbetaling

3. Conductio indebiti

4. Saldokvittering

Kap. 19. Modregning

1. Hovedregler, terminologi og funktion

2. Gennemførelsen af modregning

3. Almindelige betingelser for modregning

3.1. Udjævnighed (komputabilitet)

3.2. Afviklingsmodenhed

3.3. Retlig forpligtende fordring

3.4. Likviditet (modregning med omtvisteligt modkrav)

3.5. Gensidighed

3.5.1. Hovedreglen

3.5.2. Identitetsproblemet

3.5.3. Modregning efter overdragelse af hovedfordringen

4. Effektiv betaling

4.1. Hovedsynspunkter

4.2. Beskyttelse af nødvendig indtægt

4.2.1. Løn og feriepenge

4.2.2. Underholdsbidrag. Personskadeserstatningskrav

115
115
115
118
118
120
121
124
126
129
129
133
134
134
136
137
138
141
141
142
143
146
146
148
148
150

4.3. Beskyttelse af kreditors kreditgrundlag	351
4.4. Beskyttelse af kreditors dispositionsfrihed	351
5. Konnekse fordringer	354
5.1. Hovedsynspunkter	
5.2. De enkelte særregler	356
5.2.1. Modregningen har virkning ex tunc	356
5.2.2. Kravet om gensidighed fraviges	357
5.2.3. Kravet om effektiv betaling fraviges	358
6. Modregning i konkurs	358
6.1. Hovedsynspunkter	358
6.1.1. Den fulde modregningsret	358
6.1.2. Afkræftelsesbegrænsningen	359
6.2. Tiden for erhvervelsen af modfordringen	360
6.3. Tiden for stiftelsen af hovedfordringen	361
7. Valg mellem flere fordringer	363
8. Aftalt modregning	363
Kap. 20. Forældelse	365
1. Forældelse og andre regler om passivitet	365
1.1. Kort oversigt over forældelsesreglerne	365
1.2. Andre passivitetsregler	366
1.2.1. Frister for fremsættelse af krav og indsigelser	366
1.2.2. Tidsbegrænsede rettigheder	366
1.2.3. Reklamation	367
1.2.4. En almindelig passivitetsgrund-sætning ?	369
1.3. Forskelle mellem forældelse og andre passivitetsregler	371

1.4. Baggrunden for reglerne om forældelse og passivitet iøvrigt	372
2. Forældelsens indtræden og virkning	374
3. Forældelsesfristens længde og beregning	376
4. Afbrydelse af forældelsen	377
4.1. Afbrydelse ved debtors anerkendelse	377
4.2. Afbrydelse ved kreditors påmindelse eller retsforfølgning	379
5. Forældelsens begyndelsestidspunkt og suspension	381
5.1. Loven af 1908	381
5.2. DL 5-14-4	386
6. Anvendelsesområderne for loven af 1908 og for DL 5-14-4	386
6.1. Loven af 1908	386
6.1.1. Hovedreglen	386
6.1.2. Fordringer der er fastslået ved et særligt skriftligt retsgrundlag	388
6.2. DL 5-14-4	390
7. Specielle forældelsesregler	391
8. Uforældelige krav	392
Afsnit VII	
Kap. 21. Fordringer med flere kreditorer og flere debitorer	393
1. Almindelig orientering	393
2. Fordringer med flere kreditorer	394
3. Fordringer mod flere debitorer som hæfter pro rata	396
4. Fordringer mod flere debitorer, som hæfter solidarisk. Begreber	401
5. Skyldforhold, hvor flere debitorer hæfter solidarisk	403

5.1. Gældsbreve og andre aftaleforordringer	403
5.2. Særregler om vekslers og checks	404
5.3. Kaution	405
5.4. Erstatningskrav uden for kontraktsforhold	411
5.5. Forsikring	413
5.5.1. Dobbeltforsikring	413
5.5.2. Skadevolder og ansvarsforsikrer	414
5.5.3. Skadevolder og tingsforsikrer	416
5.6. Ansvar for deltagerne i selskaber og andre fællesskaber	417
5.7. Arvingers ansvar	419
5.8. Ægtefællers ansvar	419
5.9. Andre tilfælde. Skadesløs transport. Del credere	420
6. Regres	421
6.1. Hvornår haves regres	421
6.2. Regressens gennemførelse	428
6.3. Indtræden i kreditors rettigheder. Subrogation	431
7. Solidariske forpligtelses indbyrdes afhængighed	436
7.1. Hvori består afhængigheden	436
7.2. Virkningen af, at én debitor ikke er gyldigt forpligtet	437
7.2.1. Gæld sikret ved kaution	437
7.2.2. Hæftelse på lige fod	439
7.3. Virkningen af, at en medskyldners forpligtelse ophører	440
7.3.1. Kaution	440
7.3.2. Hæftelse på lige fod	441
7.3.3. Særligt om tvangsakkord	442

7.4. Kreditors pligter over for meddebitor ved skyldforholdets stiftelse og under dets beståen	441
8. Dividenderetten (anmeldelsesretten) i solidarisk hæftende debitors konkursboer	446
8.1. Fuld dividenderet (anmeldelsesret). Reglen i Konkurslovens § 18	446
8.2. Fuld dividenderet uden direkte hjemmel i Konkurslovens § 18	448
8.2.1. Hjemmelsspørgsmålet	448
8.2.2. Afdrag fra en debitor hvis bo er under insolvensbehandling	450
8.2.3. Afdrag fra andre debitorer	452
8.3. Den betalende debitors subrogationsret	460
8.4. Solidaritetsbegrebet i Konkurslovens § 18	460
8.5. Dividenderetten for pantnaverens overskudskrav	464